

Filološki fakultet / Srpski jezik i južnosl. književnosti (2017) / Istorija srpskog jezika
1-Fonetika s prak. radom

Uslovljeno drugim predmetima	није условљено.
Ciljevi izučavanja predmeta	Студент се упознаје са прасловенским консонантским и вокалским системом, са мјестом српског језика у породици словенских језика, промјенама и временом промјена у гладсвној структури; упознаје се са процесом, условима, временом и мјестом стварања писмености на српском језику; са споменицима српског језичког подручја.
Ime i prezime nastavnika i saradnika	Проф. др Јелица Стојановић, предавач; доц. др Јелена Газдић, сарадник
Metod nastave i savladanja gradiva	Метод објашњавања, дијалошка, метод показивања, рад на тексту.
I nedjelja, pred.	Српски језик у односу на остале словенске језике (прасловенска језичка заједница). Јужнословенска језичка заједница (односи унутарт ње).
I nedjelja, vježbe	Метатеза гласовних комбинација ор, ер, ол, ел. Прасловенско т', д' и рефлекси у словенским језицима.
II nedjelja, pred.	Извори за проучавање историје српског језика (писани споменици, дијалекти, ономастика, страни писани споменици, ономастика). Номенклатура дијалеката.
II nedjelja, vježbe	Анализа дате проблематике на споменичкој грађи
III nedjelja, pred.	Типови књижевног српског језика од почетака до Вука Каракића. Писма на српском говорном подручју. Главне етапе у развитку ортографије. Однос језика у споменицима писаним српским народним и српскословенским језиком.
III nedjelja, vježbe	Анализа дате проблематике на споменичкој грађи
IV nedjelja, pred.	Вуков рад на реформи језика и правописа. Илирски покрет. Бечки књижевни договор. Етапа српскохрватског језика и 20. вијек
IV nedjelja, vježbe	Домаћи задатак.
V nedjelja, pred.	Прасловенски вокалски систем. Периодизација промјене прасловенског и старосрпског вокалског система и вокалских група. Назални вокали и њихова супституција у српском језику. Вокал јери у српском језику.
V nedjelja, vježbe	Анализа дате проблематике на споменичкој грађи
VI nedjelja, pred.	Полугласници и њихова судбина на српском језичком подручју (изговор, положај, промјене, губљење, последице губљења, вокализација).
VI nedjelja, vježbe	Анализа дате проблематике на споменичкој грађи
VII nedjelja, pred.	Глас јат на српском језичком подручју. Рефлекси у штокавском, чакавском и кајкавском наречју. Вокално р и л у прасловенском и српском језику. семинарски радови.
VII nedjelja, vježbe	Анализа дате проблематике на споменичкој грађи
VIII nedjelja, pred.	Колоквијум.
VIII nedjelja, vježbe	Анализа резултата колоквијума.
IX nedjelja, pred.	Консонантски систем. Најстарији консонантски систем прасловенског и пресрпског језика.
IX nedjelja, vježbe	Анализа дате проблематике на споменичкој грађи
X nedjelja, pred.	Постанак гласова Ѯ и Ѱ. Развитак система африката код штокавца.
X nedjelja, vježbe	Анализа дате проблематике на споменичкој грађи
XI nedjelja, pred.	Сугласник х у фонолошком систему (Наслеђе из прасловенског. Судбина у српском језику). Сугласници ф, в и ј у фонолошком систему (Однос прасловенски, прасрпски, савремени српски језик). Сугласничке промјене.
XI nedjelja, vježbe	Анализа дате проблематике на споменичкој грађи
XII nedjelja, pred.	Сугласничке алтернације и последице прасловенских гласовних промјена (палатализације и старо јотовање) и наслеђе ових промјена у српском језику.
XII nedjelja, vježbe	Домаћи задатак.
XIII nedjelja, pred.	Колоквијум.
XIII nedjelja, vježbe	Анализа резултата колоквијума.
XIV nedjelja, pred.	Сугласничке промјене као последица губљења полугласника. Прелазак л на крају ријечи и

	слога у о, ново јотовање, специјално јотовање, подновљено јотовање, јекавско јотовање.
XIV nedjelja, vježbe	Анализа дате проблематике на споменичкој грађи
XV nedjelja, pred.	Дисимилација сугласника. Метатеза, губљење, уметање, удвајање сугласника.
XV nedjelja, vježbe	Анализа дате проблематике на споменичкој грађи
Obaveze studenta u toku nastave	Похађање наставе, израда домаћих задатака и семинарских радова, учешће у дискусији, полагање 2 колоквијума и завршног испита.
Konsultacije	По договору са студентима.
Opterećenje studenta u casovima	
Literatura	Литература: Александар Белић: Историја српског језика. Изабрана дела 4, Београд 1999. Јелица Стојановић: Историја српског језика 1 (скрипта за студенте), Никшић 2006; Јован Вуковић: Историја српскохрватског језика, Београд 1974, Павле Ивић – Вера Јерковић: Правопис српскохрватских повеља и писама 12. и 13. века, Нови Сад 1971; Петар Ђорђић: Историја српске ћирилице, Београд 1971; Ирина Грицкат: Актуелни језички и текстолошки проблеми у старим српским ћирилским споменицима, Београд 1972; Павле Ивић: Преглед историје српског језика, Сремски Карловци – Нови Сад 1998; Ј. Стојановић, скрипта: Историја српског језика I (фонетика), Никшић, 2005 (Настанак и штампање скрипте финансирао WUS-Austria, Cours Development+, Projekat br. 201/2004); Ј. Стојановић, Писмо и правопис српских споменика 12. и 13. вијека, Научни скуп Осамсто година Ђурђевих ступова, Беране 2010, Зборник са научног скупа Ђурђеви ступови и Будимљанака епархија, Беране – Београд 2011, 17 монографије о појединачним споменицима.
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje	Домаћи задаци - 3 поена, семинарски рад - 2 поена, присуство настави - 5 поена, два колоквијума по 20 поена, завршни испит - 50 поена.
Posebne naznake za predmet	
Napomena	
Ishodi učenja	Након положеног испита студент је у могућности да: 1. Анализира језик споменика из историје српског језика, како оних писаних српкословенским тако и споменика писаних српским народним језиком; евидентира језичке промјене и процесе у различitim етапама из историје српског језика. 2. Препознаје правописне и језичке особености српске редакције у односу на старословенски и друге словенске језике; фазе у развоју српског језика (старословенско наслеђе; српкословенски период; славеносрпски период и Вукову реформу српског језика). 3. Препознаје и описује правописне редакције у историји српског језика (ћирилскоглагольско правописно наслеђе, рашку и ресавску редакцију – те њихово распортирање и варијације на српском језичком простору); 4. Препознаје дијалекатске особине у споменичкој грађи. 5. Препознаје палеографске особености споменика: устав, полуустав, различите врсте брзописа са различитих простора српског језика. 6. Примјењује знање стечено из историје језика на проучавање дијалеката и ономастике. 7. Стиче слику о мјесту српског језика у оквиру словенских језика, те осталих језика са којим је српски језик долазио у контакт, било помоћу писаног језичког израза, било територијалним контактима, тиме употребљује и формира слику о историји и култури српског и других народа.